

POLITIHØGSKOLEN

STUDIEPLAN

**Videreutdanning i påtalefaglig
etterforskningsledelse**

EL-PÅTALE

15 studiepoeng

Godkjent i Utdanningsutvalget 15. desember 2022

1. Innledning og formål

Påtalemyndigheten skal gjennom sitt ansvar for straffesaksbehandlingen ivareta borgernes rettssikkerhet og bidra til å skape et trygt samfunn, ved aktivt og effektivt bekjempe og forebygge kriminalitet sammen med politiet¹.

For å oppfylle samfunnsoppdraget og ivareta påtalemyndighetens ledelse og ansvar for behandlingen av alvorlige, prioriterte og komplekse straffesaker, skal påtalejuristene i politiet bidra til å nå de generelle målene om høy kvalitet, høy oppklaringsprosent, kort saksbehandlingstid og adekvat reaksjon². ³~~OBJ~~ og andre profesjonelle aktører, er avgjørende for måloppnåelsen i straffesaksbehandlingen.

Påtalejuristen må derfor ha god forståelse av egen rolle som påtaleansvarlig og funksjonen som påtalefaglig etterforskningsleder og kunnskap om etterforskning som metode. Grundig kunnskap og ferdigheter innen saksstyring og påtalefaglig etterforskningsledelse er en forutsetning for å sikre objektiv og effektiv straffesaksbehandling med høy kvalitet.

Utdanningen er andre trinn i Politihøgskolens utdanningstilbud for påtalejurister i politiet, og har arbeidsintegreert læring som bærende prinsipp.

Formålet med utdanningen er å heve kompetanse innen etterforskningsledelse, og dermed bidra til høy kvalitet og effektivitet i ledelse av straffesaker samt utvikling av rollen som påtalefaglig etterforskningsleder.

¹ Jf. NOU 2017:5 Påtaleanalysen

² Jf. Riksadvokatens rundskriv nr. 1/2022

³ Jf. Nasjonal straffesaksinstruks 2020 pkt. 2.5.1 – 2.5.5.

2. Målgruppe og opptakskrav

2.1. Målgruppe

Målgruppen for videreutdanningen er jurister i politiet som har utvidet påtalekompetanse.

Søkere må være innstilt av arbeidsgiver.

2.2. Opptakskrav

Søkere må dokumentere følgende krav:

Utdanning:

- bestått master i rettsvitenskap eller cand.jur

Ansettelse, praksis og andre krav:

- ansettelse i politiet
- utvidet påtalekompetanse

3. Læringsutbytte

Studiet er organisert i tre temaer som samlet skal gi kompetanse innen etterforskning, påtalefaglig etterforskningsledelse og aktorrollen.

3.1. Generell kompetanse

Studentene kan etter gjennomført utdanning:

- fylle rollen som påtalefaglig etterforskningsleder særlig i prioriterte, alvorlige, og komplekse straffesaker
- forvalte rettslige og etiske krav og føringer i ledelsen av etterforskningen
- forstå betydning av forskningsbasert og erfaringsbasert kunnskap, og anvende dette i den påtalefaglige etterforskningsledelse

Tema 1: Etterforskning

Kunnskaper

Studentene har etter gjennomført utdanning kunnskap om:

- betydningen av det tosporede system, særlig grensen mellom politi- og påtaleoppgaver, herunder
 - skillet mellom etterretning og etterforskning
 - påtalemyndighetens rolle og ansvar i etterretningsprosessen
 - påtalemyndighetens rolle og ansvar i det forebyggende sporet
- utvalgte etterforskningsmetoder og skjulte tvangsmidler, herunder de rettslige rammene for bruken
- vitne- og beslutningspsykologi
- rettspsykiatri, herunder utilregnelighet og særreaksjoner
- rettslige rammer for bevissikring, herunder EMK/EMD
- internasjonalt politi- og påtalesamarbeid

Ferdigheter

Studentene skal etter gjennomført utdanning kunne:

- reflektere over styrker og svakheter ved ulike bevis, og beslutte kompensierende tiltak
- vurdere egne beslutninger i lys av beslutningspsykologi
- vurdere og ta stilling til når det er grunnlag for å beslutte iverksettelse av etterforskning
- vurdere behov for rettspsykiatrisk bistand, og relevante etterforskningsskritt for å avklare strafferettslig skyldevne
- behandle anmodninger om internasjonal rettslig bistand

Tema 2: Påtalefaglig etterforskningsledelse

Kunnskaper

Studentene skal etter gjennomført utdanning ha kunnskap om:

- organisasjoners struktur og kultur
- hva ledelse er, herunder
 - prosjektplanlegging, prosjektledelse og prosjektarbeid
 - teamledelse og teamarbeid
- ulike lederstiler, lederrollen, og perspektiver på ledelse (herunder selvledelse)
- påtalefaglig og politifaglig etterforskningsleders rolle, ansvar og samhandling
- krav til kvalitet og objektivitet i etterforskningen
- tilskjæring av sak og prosessøkonomiske vurderinger ved utforming av påtalevedtak
- rammene for prioriteringer under etterforskningen
- hvordan og hvorfor bruke kollegaveiledning for å fremme kvalitet i straffesaksbehandlingen

Ferdigheter

Studentene skal etter gjennomført utdanning kunne:

- reflektere over egen lederstil og være bevisst bruken av ulike lederstiler
- anvende prosjektplanlegging, prosjektledelse og teamledelse i etterforskningen
- videreutvikle egen porteføljestyring
- lede etterforskningen sammen med politifaglig etterforskningsleder
- planlegge og gjennomføre straffesaksbehandling i henhold til krav til kvalitet og objektivitet i etterforskningen
- bruke kollegaveiledning for å fremme kvalitet i straffesaksbehandlingen.
- evaluere straffesaksbehandling i verserende og avsluttede saker, med vekt på systematisk erfaringslæring

Tema 3: Aktorrollen

Kunnskaper

Studentene skal etter gjennomført utdanning ha kunnskap om:

- rettslige rammer for saksforberedelse, utforming av bevisoppgave, saksframstilling, bevisførsel og bevisavskjæring
- mediehandtering under utføring av aktorat, samt rammene for å gi opplysninger til allmennheten
- regler om anke og ankeforhandling

Ferdigheter

Studentene skal etter gjennomført utdanning kunne:

- planlegge og gjennomføre omfattende aktorater, herunder bevisoppgave, saksforberedelse og saksframstilling
- vurdere spørsmålet om anke, og gjennomføre ankeforhandling

4. Organisering av undervisnings- og læringsaktiviteter

Utdanningen er organisert som et deltidsstudium, og skal som hovedregel gjennomføres i løpet av 10 måneder. Omfanget på utdanningen er anslått til ca. 420 timer.

Utdanningen er organisert i samlinger, og undervisnings- og læringsaktiviteter i og utenom samlingene. Samlingene utgjør inntil 140 timer som kan fordeles over kortere og lengre tid, og kan være helt eller delvis nettbasert.

Det er krav om minimum 80 % deltakelse på samlingene.

Undervisnings- og læringsaktivitetene skal bidra til å gi studentene et godt læringsutbytte, og det legges vekt på fleksible og varierte arbeidsformer med stor grad av studentaktivitet. Undervisnings- og læringsaktivitetene vil omfatte litteraturstudier, forelesninger, presentasjoner, individuelt arbeid, gruppearbeid, praktiske øvelser samt andre aktiviteter som er relevante for utdanningen.

Utdanningen har arbeidsintegreert læring som bærende prinsipp, og studiet vil vekse mellom nettbaserte elementer, porteføljeintegreerte læringsaktiviteter,

samlinger, casebasert undervisning og veiledning. Det vil være krav til for- og etterarbeid til samlingene.

Det blir gitt veiledning knyttet til arbeidskravene.

En nettbasert læringsplattform benyttes i administrering og pedagogisk gjennomføring av studiet.

Arbeidskrav

Følgende arbeidskrav må være godkjent før studentene får avlegge eksamen:

1. Refleksjonsnotat om påtalefaglig etterforskningsledelse (1500 ord +/- 10%).
2. Gi kollegaveiledning på refleksjonsnotat til medstudent. Dokumenteres med video.
3. Fagoppgave individuelt (3500 ord +/- 10%), eventuelt i par etter godkjenning fra fagansvarlig (5500 ord +/- 10%)
4. Gi kollegaveiledning på ett utkast til fagoppgave. Dokumenteres med video.

5. Vurdering

Studentene blir vurdert underveis gjennom arbeidskrav, og får tilbakemeldinger på disse etter nærmere oppgitte kriterier forankret i beskrivelsene av læringsutbytte.

Utdanningen avsluttes med en muntlig eksamen med utgangspunkt i case, som gjennomføres digitalt.

Det benyttes karakterene bestått/ikke bestått.

6. Litteratur

6.1. Pensum (1154 sider)

Ask, K. & Fahsing, I. A. (2018). Investigative Decision-Making. I A. Griffiths & R. Milne (Red.), *The Psychology of Criminal Investigation: From theory to practice* (s. 52-73). Routledge. (22 sider).

Bedre og mer effektiv straffesaksbehandling i domstolene. (2022).
<https://www.riksadvokaten.no/wp-content/uploads/2022/06/Bedre-og-mer-effektiv-straffesaksbehandling-i-domstolene-2-rapport-med-vedlegg.pdf> (45 sider)

Bruce, I. & Haugland, G. S. (2018). *Skjulte tvangsmidler* (2. utg.). Universitetsforlaget. Kap. 4 pkt. 4.3 og 4.4., kap. 7 - 13. (190 sider).

Bruusgaard, R. (2015). Prosjektorganisering og prosjektledelse i politiet. I S. O. Johannessen & R. Glomseth (Red.), *Politiledelse* (s. 213-229). Gyldendal Akademisk. (17 sider).

Christensen, T., Egeberg, M., Læg Reid, P., Roness, P. G., & Røvik, K. A. (2020). *Organisasjonsteori for offentlig sektor* (3. utg.). Universitetsforlaget. Kap. 1-3. (62 sider).

Edmondson, A. C. & Harvey, J-F. (2017). *Extreme teaming: Lessons in complex, cross-sector leadership*. Emerald publishing. Kap. 2. Leading Teams and Teaming. Kap. 3. The Challenges of Extreme Teaming. Kap. 8. Cultivate Psychological Safety. (50 sider).

Grøstad, A. (2020). *Internasjonalt strafferettslig samarbeid*. Cappelen Damm akademisk. Kap. 1 - 6. (83 sider).

Karlsen, J. T. (2021). *Prosjektledelse: Fra initiering til gevinstrealisering*. Universitetsforlaget. Kap. 1, 4, 5, 7, og 14. (159 sider).

Karp, T. (2019). *God nok ledelse: Hva gjør ledere i praksis*. Cappelen Damm akademisk. (121 sider).

Kjelby, G. J. (2019). Påtalemyndighetens skrivebord er strafferettspleiens sentrum. K. N. Sæther, K. Kvande, R. Torgersen, & U. Stridbeck (Red.), *Straff & frihet: Til vern om den liberale rettsstat: Festskrift til Tor-Aksel Busch* (s. 423-434). Gyldendal. (11 sider)

Kolfaath, E. (2019). Litt om vitenskapeliggjøringen av etterforskningsfaget. K. N. Sæther, K. Kvande, R. Torgersen, & U. Stridbeck (Red.), *Straff & frihet: Til*

vern om den liberale rettsstat: Festskrift til Tor-Aksel Busch (s. 435-444). Gyldendal. (10 sider).

Mathisen, P. & Høigaard, R. (2021). *Veiledningsmetodikk: En håndbok i praktisk veiledningsarbeid*. Høyskoleforlaget. S. 27-156. (129 s.)

Myhrer, T-G. (2015). *Kvalitet i etterforskningen: Særlig om påtaleansvarliges rolle og betydning* (PHS Forskning, 1). Politihøgskolen. <http://hdl.handle.net/11250/282259> (160 sider).

Nilsen, J-A. (2015). Etterforskningsledelse. I S. O. Johannessen & R. Glomseth (Red.), *Politiledelse* (s. 320-340). Gyldendal Akademisk. (20 sider).

Strandbakken, A. (2019). Påtalemyndighetens meddelelser til offentligheten. I M. Matningsdal & A. Strandbakken (Red.), *Integritet og ære: Festskrift til Henry John Mæland* (s. 311-329). Gyldendal. (18 sider).

Strønen, F. H., Breunig, K. J., & Skjølvik, T. (2018). Hvordan ledes fageksperter? En studie av dimensjoner ved strategi, organisering og ledelse i profesjonelle tjenestebedrifter. *Magma* (2), 44-53. Hentet fra <https://hdl.handle.net/10642/6372> (10 sider)

Thompson, G. & Glasø, G. (2018). *Selvledelse: Teori, forskning og praksis*. Gyldendal. Kap. 2 og 3. (47 sider).

6.2. Forutsettes kjent

Pensum fra studiet “*Utdanning for politiets påtalejurister*”, 15 stp.

Politidirektoratet. (2020). Etterretningsdoktrine for politiet. Versjon 1.2. <https://www.politiet.no/globalassets/05-om-oss/03-strategier-og-planer/etterretningsdoktrine.pdf>

Riksadvokaten. (2022). Bedre og mer effektiv straffesaksbehandling rapport med oppdaterte retningslinjer. <https://www.riksadvokaten.no/wp-content/uploads/2022/06/Riksadvokatens-brev.pdf>

Riksadvokaten. (2022). Påtalekompetanse. Rundskriv nr. 2/2022. <https://www.riksadvokaten.no/wp-content/uploads/2022/05/Rundskriv-2-2022-p%C3%A5talekompetanse-1.pdf>

Riksadvokaten. (2021). *Mål og prioriteringer for straffesaksbehandlingen (1/2021)* [Rundskriv]. <https://www.riksadvokaten.no/document/riksadvokatens-mal-og-prioriteringer-for-2021/>

- Riksadvokaten. (2021). Riksadvokatens forventninger til rollen som påtalefaglig etterforskningsleder. <https://www.riksadvokaten.no/document/om-politifaglig-etterforskningsledelse/>
- Riksadvokaten. (2020). Utilregnelighetsregler og særreaksjoner. Rundskriv nr. 2/2020. <https://www.riksadvokaten.no/wp-content/uploads/2020/10/Rundskriv-2-2020.pdf>
- Riksadvokaten. (2018). *Kvalitetskrav til straffesaksbehandlingen i politiet og ved statsadvokatembetene mv. (Kvalitetsrundskrivet) (3/2018)* [Rundskriv]. <https://www.riksadvokaten.no/document/nytt-kvalitetsrundskriv/> (med hyperlenker til øvrige)
- Riksadvokaten. (2017). *Etiske retningslinjer for medarbeidere i påtalemyndigheten (2/2017)* [Rundskriv]. (<https://www.riksadvokaten.no/document/god-framferd-i-patalemakta/>)
- Riksadvokaten. (2016). *Henleggelse på grunn av kapasitetsgrunner (3/2016)* [Rundskriv]. (<https://www.riksadvokaten.no/document/henleggelse-av-manglende-saksbehandlingskapasitet-mv/>)
- Riksadvokaten. (2015). *Ny straffelov (2/2015)* [Rundskriv]. (<https://www.riksadvokaten.no/document/ny-straffelov/>)
- Riksadvokaten. (1999). *Etterforskning (3/1999)* [Rundskriv]. (<https://www.riksadvokaten.no/document/etterforskning/>)
- Riksadvokaten & Politidirektoratet. (2020). *Nasjonal straffesaksinstruks (rev. 2020)*. <https://www.riksadvokaten.no/document/nasjonal-straffesaksinstruks-revidert-mai-2020/>